

International Subject Indexes: Scientific journal indexes related with health

Uluslararası Alan İndeksleri: Sağlık alanıyla ilgili bilimsel dergi indeksleri

Ahmet Aslan^{1*}

1. Acta Medica Alanya Editörü

ABSTRACT

International Subject Indexes are defined as indexes other than SSCI, SCI, SCI-E and AHCI by the T.C. InterUniversity Council. However, as this definition is very broad, International Subject Indexes are reviewed in this paper in light of related literature, current situations and up-to-date information. In addition, suggestions are presented on what might be included in the International Subject Indexes related to health sciences.

Key Words: InterUniversity Council, Associate Professorship, International Subject Indexes, ESCI, Pubmed, Scopus, Embase, DOAJ

ÖZ

T.C. Üniversiteler Arası Kurul (ÜAK) Başkanlığı tarafından Sağlık Bilimleri Temel Alanı için başvuru şartlarında, Uluslararası Alan İndeksleri: SSCI, SCI, SCI-E ve AHCI dışındaki indeksler olarak tanımlanmıştır. Ancak, bu tanım çok belirsiz ve yetersizdir. Bu yazıda, ilgili literatür, mevcut durum ve güncel bilgiler ışığında Uluslararası Alan İndeksleri konusu gözden geçirilmiştir. Ayrıca özellikle Sağlık Bilimleri kapsamında bu indekslerin hangileri olabileceğine ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üniversiteler Arası Kurul, Uluslararası Alan İndeksleri, ESCI, Pubmed, Scopus, Embase, DOAJ

Geliş Tarihi: 26.07.2019 Kabul Tarihi: 04.08.2019 Yayımlanma Tarihi: 23.08.2019

* Sorumlu Yazar: Ahmet Aslan, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji AD, Alanya, Türkiye. Tel: +905056462411 e-mail: ahmet.aslan@alanya.edu.tr

ORCID:0000-0001-5797-1287

Giriş

Uluslararası alan indeksleri, belirli kriterlere göre taradıkları/kapsamlarına aldıkları dergi içeriklerini belirli aralıklarla ve çeşitli yöntemlerle okuyucularına duyuran veri tabanlarıdır [1,2]. Üniversiteler Arası Kurul (ÜAK) tarafından Sağlık Bilimleri Temel Alanı için başvuru şartlarında, Uluslararası Alan İndeksleri: SSCI, SCI, SCI-E ve AHCI dışındaki indeksler olarak tanımlanmıştır [3]. Bu tanım çok belirsiz ve yetersizdir. Çünkü ÜAK Doçentlik başvuru şartlarında ilgili tabloda 1a kapsamındaki indekslerin isimleri açıkça belirtilmişken, 1b kapsamındaki özellikle Sağlık Bilimleri Temel Alanındaki "Uluslararası Alan İndeksleri" nin hangileri olduğunu net olarak belirtilmemiştir.

Bu nedenle Ülkemizdeki bazı Üniversite Senatoları, Uluslararası Alan indekslerinin hangileri olduğuna ilişkin karar almış ve ilan etmişlerdir [4-8]. Belirtilen senato kararları standart değildir ve farklılıklar içermektedir. Bu durum adaylar arasında eşitsizliğe ve adaletsizliğe neden olabilir. Ayrıca bazı Üniversite senatolarının belirlediği Index copernicus, J-Gate, Research Bib vd. alan indeksleri dikkatli incelendiğinde; seçici kriterler içermedikleri, üstelik buralarda yer alan bazı dergilerin potansiyel, mümkün ya da muhtemel yırtıcı dergileri ve yayıncıları açıklayan Beall's list 'de olduğu görülmektedir [9]. Dolayısıyla bu durum YÖK'nun belirttiği "yağmacı dergiler akademik yükseltmelerde kullanılmayacak" şeklindeki açıklamasıyla gelişmektedir [10].

Mevcut haliyle Ülkemizde; yırtıcı dergileri düzenli olarak yayımlayan ve/veya SCI, SSCI, SCI-E ve AHCI dışındaki kabul edilebilir saygın indekslere ilişkin standart ve kurumsal bir bilgi yoktur [11]. Bununla birlikte Hindistan Tıp Konseyi, tarafından kabul edilebilir, saygın ve önemli, indeks/veritabanı olarak şunları belirtmiştir: Scopus, Index Medicus, MEDLINE, Pubmed, Embase / Excerpta Medica, ve Index Copernicus [12]. Mevcut literatür ve yukardaki güncel bilgiler dikkate alındığında Sağlık Bilimleri kapsamında değerlendirilebilecek, dergileri belirli seçici kriterlere göre kabul eden ve dizinleyen, saygın ve önemli, resmi, ticari veya bağımsız organizasyonlar tarafından yayımlanan, bibliyografik, alıntı ya da tam metinli Uluslararası Alan İndeksleri (SSCI, SCI, SCI-E veya AHCI dışındaki) şunlar olabilir [13-19]:

Index Medicus (PUBMED): Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Tıp Kütüphanesi (NLM) tarafından 1879-2004 yılları arasında basılı formda yayımlanan tıp bilimleri ile ilgili bilimsel bir dergi makalelerinin kapsamlı bir bibliyografik indeksidir. Hem basılı sunum (IM) hem de elektronik veritabanı (MEDLINE) 2004 yılına kadar devam etti. Daha sonra bu veri tabanlarına ücretsiz erişim sağlayan PubMed geliştirildi. Pubmed Central (PMC) ise 2000 yılından bu yana tam metin makalelere erişim sağlayan versiyonudur. Dolayısıyla Pubmed hem bir index, hem bir veri tabanı hem de arama motorudur.

Excerpta Medica Database (EMBASE): Günümüzden 1947'ye kadar uzanan geçmişiyle, en önemli uluslararası biyomedikal literatürü kapsayan çok yönlü, çok amaçlı ve güncel bir veri tabanıdır. Excerpta Medica, Embase'in basılı versiyonu olan bibliyometrik bir indextir. Dolayısıyla Embase, Elsevier tarafından yayımlanan hem bir index ve yayınlanmış literatürden oluşan bir biyomedikal farmakolojik veri tabanıdır.

SCOPUS: Hakemli literatürün en büyük soyut ve alıntı veri tabanıdır. Abonelik tabanlı en büyük alıntı ve özet veritabanı, SciVerse Scopus®'tur. MEDLINE içerisinde yer alan tüm dergiler Scopus tarafından otomatik olarak indekslenir. Dizine alınmış dergilerin tam metinlerine erişim, yayıncıların web sitelerine bağlantılar yoluyla veya Elsevier dergileri için Science-Direct® arayüzü aracılığıyla sağlanır. Scopus'ta kaydedilen alıntılar, SCImago

Journal Rank (SJR) ve bazı diğer ölçümlerin hesaplanmasında kullanılmaktadır.

Cumulative Index to Nursing and Allied Health Literature (CINAHL): Hemşirelik ve yardımcı sağlık bilimlerinde yer alan bilgileri indekslemek için özel olarak tasarlanmış bir veri tabanıdır. Yaklaşık 770 adet dergi, 275'den fazla kitabı 1937'den günümüze indekslemektedir. CINAHL, CINAHL complete ve CINAHL Plus şu anda kapsamlı olarak EBSCO firması tarafından sunulmaktadır. Atıf bilgilerine 1994'den günümüze erişmek mümkündür.

Emerging Sources Citation Index (ESCI): ESCI 6 Aralık 2015'de WoS'ta yeni bir veritabanı/index olarak başlatıldı. Veritabanı, lansman için içerisinde Türkiye kaynaklı 39 derginin de olduğu 2400 adet dergi seçilerek ve indekslenerek kurulmuştur. Web of Science Core Koleksiyonunda önemli araştırmaların görünmesini sağlar. Seçim kriterleri, diğer WoS indekslerine göre daha hafiftir.

Direct Open Access Journal (DOAJ): Hakemli dergilerde yayınlanan yüksek kaliteli açık erişim makaleleri endeksleyen ve bunlara erişim sağlayan çevrimiçi dizindir ve bunlara erişim sağlayan çevrimiçi dizin ve tüm verilerin serbestçe kullanılabilirdiği bağımsız bir veri tabanıdır. İsveç'te Lund Üniversitesi'nde, 2003 yılında, 300 açık erişim dergisiyle başlatıldı. Bugün, teknoloji, tıp, sosyal ve beşeri bilimlerin tüm alanlarını kapsayan 12000 açık erişim dergisinin içeriklerini sunmaktadır.

Web of Knowledge Platform'da yer alan diğer indeksler: Clarivate Analytics'in bilgi Ağı (Web of Knowledge) platformu, oldukça prestijli ve seçmeli çok disiplinli alıntı indeksi olan Web of Science®'i (WoS) kapsamaktadır. Bu platformdaki, WoS Core Collection dışındaki indeksler; BIOSIS Citation Index, Current Contents / Clinical Medicine, SciELO Citation Index, CAB Abstracts and Global Health, Biological Abstracts ve Data Citation Index vd. bu kapsamda değerlendirilebilir.

ALKÜ'nün senato kararında akademik yükseltme ek kriterleri belirlenmiş [20] ancak bazı hususlar muğlak bırakılmış ve alan indekslerinin hangileri olduğu net olarak belirtilmemiştir. Bu kapsamda güncel literatür, güncel durum ve yukarda sunulan bilgiler; ALKÜ Sağlık Bilimleri ile ilgili Akademik birim yöneticilerinin değerli katkılarıyla değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak sağlık bilimleri ile ilgili saygın uluslararası alan indeksleri şunlar olarak önerilebilir:

- Index Medicus/Medline/Pubmed/PMC,
- Emerging Sources Citation Index (ESCI),
- Scopus, SciVerse Scopus,
- Embase/Excerpta Medica,
- Cumulative Index to Nursing and Allied Health Literature (CINAHL),
- Direct Open Access Journal (DOAJ),
- BIOSIS Citation Index, Biological Abstracts, Current Contents/Clinical Medicine.

Konuyla ilgili Başta ÜAK ve YÖK olmak üzere konuyla ilgili tüm bileşenlerin katkılarıyla daha kapsamlı, objektif, bilimsel ve akademik standart bir liste oluşturulabilir. Acta Medica Alanya bu husustaki gayretleri desteklemektedir.

Teşekkür: Değerli katkıları nedeniyle, başta Sayın Rektörümüz olmak üzere ALKÜ Sağlıkla ilgili akademik birimlerin aşağıda belirtilen yöneticilerine çok teşekkür eder, saygılar sunarım.

Prof.Dr.Ahmet Pınarbaşı; ALKÜ Rektörü

Prof.Dr.Burak Yuluğ; ALKÜ Tıp Fakültesi Dekanı

Prof.Dr. Gülsün Yıldırım; ALKÜ Diş Hekimliği Fakültesi Dekanı

Prof.Dr. Kamile Demir; ALKÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

Doç.Dr. Mehmet Akın; Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Dr.Öğr. Üyesi Seda Avnioğlu; ALKÜ Sağlık Hizmetleri MYO Müdürü

Dr.Öğr. Üyesi İ.Suat Övey; ALKÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Dr.Öğr. Üyesi Ersin Sayar; Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanı

Uzman Dr. Mustafa Özgül; ALKÜ Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekim Yrd.

KAYNAKLAR

1. Ahmet A. [TR İndex] Acta Med. Alanya 2019;3(1):1-2. Turkish DOI: DOI:10.30565/medalanya.557393
2. Asan A. International Scientific Journal Indexes, Importance and Status of Turkey Journals: Part 1: Scientific Journal Indexes. Acta Med. Alanya. 2017; 1 (1): 33-42. Turkish. <https://doi.org/10.30565/medalanya.303599>
3. http://www.uak.gov.tr/temelalan/TA_Tablo10_2019M_140319.pdf Erişim:21.07.2019
4. https://www.msu.edu.tr/duyurular/MSU_akademik_kadro_ilan/7_UluslararasıC4%B1%20Alan%20C4%B0ndeksi_YAYINLANAN.pdf Erişim:21.07.2019
5. http://personel.db.ankara.edu.tr/?page_id=462 Erişim:21.07.2019
6. <https://personel.aku.edu.tr/universitemiz-senatosunca-kabul-edilen-uluslararası-alan-indeksleri/> Erişim:21.07.2019
7. <http://www.manas.edu.kg/index.php/haber-duyuru/4036-%C3%BCuniversitemiz-senatosu-nun-alan-indeksleri-ile-uluslararasıC4%B1-veritabanlarıC4%B1na-il-i%C5%9Fkin-kararlarıC4%B1> Erişim:21.07.2019
8. [http://www.apry.yildiz.edu.tr/images/files/indeksi%20senato%20kararıC4%B1\(1\).pdf](http://www.apry.yildiz.edu.tr/images/files/indeksi%20senato%20kararıC4%B1(1).pdf) Erişim:21.07.2019
9. <https://beallsist.weebly.com/> Erişim:21.07.2019
10. Yüksek Öğretim Kurulu Açıklaması. (2019). Yağmacı dergi yayınları akademik yükseltmelerde kullanılmayacak. Link: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/yağmaci-dergi-yayınlarına-onlem.aspx> Erişim:21.07.2019
11. Aslan A. Predatory Journals and Publishers. Acta Med. Alanya 2018;2(3):136-137. [Turkish] DOI: 10.30565/medalanya.478311
12. Dhammi IK, Haq RU. What is indexing. Indian J Orthop. 2016 Mar-Apr;50(2):115-6. doi: 10.4103/0019-5413.177579.
13. Koçak Z. Predatory Publishing and Turkey. Balkan Med J. 2019 Jul 11;36(4):199-201. doi: 10.4274/balkanmedj.galenos.2019.2019.4.001
14. <https://doaj.org/> Erişim: 22.07.2019
15. <https://www.nlm.nih.gov/bsd/difference.html> Erişim: 22.07.2019
16. <https://clarivate.com/products/web-of-science/databases/> Erişim: 22.07.2019
17. <https://www.scopus.com/home.uri> Erişim: 22.07.2019
18. <https://www.elsevier.com/solutions/embase-biomedical-research> Erişim: 22.07.2019
19. <https://www.ebscohost.com/nursing/products/cinahl-databases> Erişim: 22.07.2019
20. <https://www.alanya.edu.tr/dokuman/mevzuat/esas/ogretim-uyeligine-yuk-seltirme-ve-atanma-ek-kosullari.pdf> Erişim: 22.07.2019

How to cite this article/Bu makaleye atıf için:
Aslan A. International Subject Indexes: Scientific journal indexes related with health. Acta Med. Alanya 2019;3(3): -- doi: